

רוח חדשה בבית המשפט לפירוקים?

בית המשפט פסל מומחה בשל ניגוד עניינים / עו"ד דורון אפיק, עו"ד יניב פרידהוף¹

אחת הרעות החולות של התקופה האחרונה היא תופעת ה"תספורות" – מילה מכובסת היטב למושג "הפרת חוזה בחסות בית המשפט". אישורים גורפים של בתי המשפט להסדרי חוב בין חברות חייבות לבין נציגי אגרות חוב יצרה חוסר ודאות משפטית, הפוגעת בסופו של דבר בכלכלה בכלל ובאופן פרטני ביכולת חברות לגייס הון. גורמים מוסדיים חוששים כיום (ובצדק) להלוות כספים לחברות קטנות הנדרשות לכך, בשל חששם (המוצדק) כי בבוא היום לא יאכוף בית המשפט את הוראות האג"חים והם יאלצו לספוג "תספורת".

תיקון לחוק החברות מיום 17 יולי, 2012, קבע, כי בעת משא ומתן של חברת איגרות חוב ובין בעלי איגרות החוב לצורך גיבושו של הסדר חוב, על הנאמן או החברה לפנות לבית המשפט בבקשה למינוי מומחה לבחינת הסדר המתגבש. מומחה זה יבחן את הגינות ההסדר אליו עתידה החברה להגיע.

פסק דין של בית המשפט המחוזי שניתן ב-15 אוגוסט, 2013, בעניין פר"ק 49793-07-13 [מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ](#) נ' כונס נכסים רשמי תל אביב, עסק במקרה בו הוגשה בקשה למינוי מומחה בהסכמה של (לכאורה) כלל הנוגעים בדבר - הנושים, החברה, רואה החשבון של החברה, ואף הכונס הרשמי. בית המשפט פסל המינוי, בקובעו כי מומחה שמתמנה חייב להיות ניטראלי ואינו יכול להיות מעורב או קשור בכל דרך עם מי מהצדדים המעורבים בהליך המשא ומתן, אם מטעם הנושים ואם מטעם החברה. מובן כי קיימת חשיבות עליונה להיעדר ניגוד עניינים של מומחה. משכך, יש להקפיד קלה וחמורה על היותו של המומחה נטול כל השפעה, ולו למראית עין של ניגוד עניינים כזה. במצבים אלה יש להביא בחשבון מצבים שבהם המומחה יהיה חשוף לניגוד עניינים, אף מבלי שיהיה מודע לכך.

המומחה שביקשה [מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ](#) למנות באותו מקרה היה בן זוגה של היועצת המשפטית של אחת החברות הקשורות לחברה. החברה ביקשה לפתור ניגוד עניינים זה באמצעות חתימתו של המומחה על כתב סודיות אשר יאפשר לו למלא תפקידו ללא חשש לחשיפת מסמכים במהלך תפקידו. כב' השופט אורנשטיין קבע, כי אמנם חתימה על כתב סודיות אמורה למנוע דליפת מסמכים שייחשפו לעיני המומחה, אך אין בה כדי לפתור החשש לניגוד עניינים שעלול להיווצר במקרה זה ודחה את ההצעה למינוי המומחה.

החלטה זו של כב' השופט אורנשטיין עשויה להיות סימן לרוח חדשה בבית המשפט לפירוקים, תפיסת מקום בית המשפט בהליך זה לא רק כבית משפט אדוורסרי, השומע את הצדדים המופיעים בפניו ומחליט על פי כתבי בי-דין שהוגשו לו, אלא בית משפט אמיתי לפירוקים אשר רואה עצמו כמגן על הציבור בכללותו, לרבות אלה אשר אינם מופיעים בפניו. ראוי לשקול, כצעד הבא בהתפתחות "הלכות התספורות", כי אלא במקרים חריגים, תנאי בסיס לאישור הסדר יהיה דרישה של בית המשפט לפיה הליך הסדר החוב יכלול דרישה כי בתמורה לחילוץ החברה יקבלו המלווים אשר חובותיהם נמחקו, אחזקות מהותיות בחברה (בדומה להסדר הבנקים של שנות ה-80). רק כך ייווצר לראשונה תמריץ הרתעתי אמיתי לחברות להתנהל באופן המשקף מי שמתנהל בכספם של אחרים.

¹ עו"ד דורון אפיק הינו שותף בכיר במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com), מוסמך כעורך דין בישראל ובניו-יורק ועוסק בליווי חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת התואר האקדמי במשפטים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גיבור ובורות).

עו"ד יניב פרידהוף הינו עורך דין במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com), ועוסק בעיקר בתחום העסקאות הבינלאומיות, מיזוגים ורכישות, תאגידים וליטיגציה מסחרית ואף משמש כעוזר הוראה במרכז הבינתחומי בהרצליה. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.